

بعض منتخب آثار ايله فنونك دلالت ايتديكي برطاقم غرائب كشفيات و حكماي
مقدمين و متأخرين طرفندن ايراد ايديلان محاكات مفيده ي و بعض تراجم
احوالی حاویدر .

مؤلفی
{ احمد مدت }

قرم چاير (مابعد)
مکتبه (امم بک)
استقام (باشون)
آرنياد و بايری (شاه)
اسان سلطان (شاه)
دولت خاير
دولت زه نفع ناتي
نعمان حقي (خود)
ميرنات (دولت)

جزو نومي
۲

فيثاني ۴ غروشدرد .

ایلك دفعه

اولق اوزره محرك ذاته مخصوص مطبعه ده باصلدی .

استانبول

۱۲۸۸

سوله دم . یوقسه ولادت بوقدر دکل
دها اوزون . همده پک چوق اوزون .
بن سزه یالکز پدرمک معده سنه کیردیکم
زماندن بد آیله حکایه حال ایتش ایدم .
فقط بوندن دها پک چوق زمان اول دنیایه
کلمش ایدم . پک چوق اول پک چوق
اول . یلورمیسکز نه زمان ؟ دها اول ده
وار اما هایدی اوقدرده اوزاغه کیتیم ده
براز بری طرفندن باشلایلم .

مرکزارض حاضرتمش برلیم کچی بر
حاله بولتوب ده کره شمس اشعه حرارتله
فتیلی و یردیکی کون یوقی ؟ ایشته او
کون بن دخی طوغش ایدم .

امان قرنداش سرگذشتم نه سر
گذشتدر ؟ پک غریب ! پک عجیب !

نیجه سنه لر حرارت مرکزیه ایچینده
قینادم . صکره برچوق معدنلر ایچینده
بخاره منقلب اوله رق اوچدم . تکائف
ایتدم . تحجیر ایتدم . کره نک بو طبقه
اولاسنی تشکیل ایدن هر ذره ایچینده بنم
وجودم وارایدی . وجودمک هر ذره
ایچینده اولان قسمی طو پلایه طو پلایه باشمه
حائلر کلدی . طو پراق اولدم نباتات حائنه
کیردم . چچک اولدم آچلدم . حشرات
حائنه کیردم منتشر اولدم . هر طبقه ده
اوقدر حاله کیردم کد تعریف دکل اسملرینی
صایعش اولسم قاموس قدر بر کتاب اولور .
نهایت دردنجی طبقه ده دخی نیجه یوز پک
انقلابلر کوردکن صکره اقسامی طو پلایه
طو پلایه بیسک بغدادی دانه سی و بر بوبرک
وایکی مورطه و بر بارداق صوایچنده حبس

ایده بیله جک قدر طو پلایه بیلش ایدم .
نصلسه قسمت بوزمان دنیایه کلمک ایش .
اکر اوزمان بغدادیلرک یاریسنی و یا خود
مورطه نک بر یسنی بابام اوله جق ذاتدن بشقه
بر یسی یش اوله ایدی ایش یش یش
ایدی . باقالم بوندن صکره دها نه
اوله جغز

﴿ دیورنک بعض حکمیات و مناقبی ﴾

عظمت حقک کیدر اصالت ایسه
او حقک یوزنده کی نقابدر . غماض الک
وحشی بر مقترس حیوانه شبیه اولوب
مداهن ایسه انساله انسیت ایتش بر
مقترس دیمکدر .

ثروتک بلاسنی آنی تحقیرله وقانونک
مظالمنی طبیعتله وشهوات نفسانیه بی دخی
عقل واز عاقله فارشو لاملیدر .
یوکلره عادتاً بر آتش معامله سی
کوسترملیدر . نه یا قلاشمه کلور نه ده
اوزاقلشمه . (اما قیشین)

پیلاتون نام فیاسوف برکون در سخناخته .
سنده انسالک تعریفنی ایراد ایدر ابکن
« انسان ایکی ایاغی اوزرنده کرر وجودی
تو کدن عاری بر حیواندر » دیمش اولد .
یغندن دیورن در حال بر خروس بولوب
توکلرینی بولارق در سخناخته ایچنه صالی
و یرمش و « ایشته افندیلر مملکرتک سزه
تعریف ایتدیکنی انسان بودر » دیمش .

مید یاس اسمنده زکنیک بر یسی برکون
دیورنه بر شمار اوزارق « هایدی حکومت

دیوژن دیر ایدی که خلق عیب اولیان
 شینی عیب و عیب اولانی مباح طاتورل
 و بونلر عیبی کیرلی و مباحی اشکاره
 یابورن ظن ایدرل . حالوکه انلرک مباح
 عد ایتد کیری شی اصل عیدر که بن
 او عیبی کیرلی یامدقدن بشقه عقلمه بیه
 کتورم . و عیب اولیه رف ایتد کیری دخی
 کسه دن صاقلامغه مجبوریت کورم .
 الدائم و یالان سوبله مک ظلم ایتک خلقت
 مباحی و بنم معیدر حوائج ضروریه
 بشریه نلک کافه سی خلقتک معیی و بنم
 مباحدر .

حکومت بر کون بر اغاجه ایکی قاری
 صلب ایدر . دیوژن بونی کورنجه دیر که
 اگر هر اغاج بوموه بی ویره ایدی قار یلرک
 اوقه سی بش پاره به اینه رک بوقدر کبرلری
 قالمز ایدی

« کنندن قورقیان جناب حقدن
 قورقز و جناب حقدن قورقیان ظلمدن
 ده قورقز . ظلم ایدن کندی نفسنه
 عصیان ایتش صایلمور ، سوزی وردزبانی
 ایمش .

دیر ایمش که انسانلر دنیاده نهایت التمش
 سنه قالا جقلر بینی بیلدیکی حالد بوقدر
 ندار کاتده بولنیور . اگر التیوز سنه
 قالا جقلر بینی بیلک دکل ظن ایتش اولسه لر
 ایدی کیم بیلور دنیانه حاله کیر ایدی .

« انسانلرک کندی دردی کندیلرینه
 یتشمور کی طوتارل ده اولتورل . کندی
 دردله برار قاریلرینک دردی دخی
 یتشمور کی بشر اوز چوجق دخی یاپارل ،

کیت شکایت ایت ده بندن اوچوز دراحی
 جزای نقدی آل ، دیمسیله دیوژن کیدر
 شکایت ایدرک جزای نقدی بی الور .

فقط ایتسی کون الینه برصو پالارق
 میدیاسک ارقه سننه شدله اورر و دیوروله
 اوج یوز دراختی جزای نقدی الاجم دبه
 حکومته قدر کیمته ال پشین و یریم ، دیرک
 دونکی المش اولدیغی دراختیری و یرر .
 برکون صوبی غایت پیس برجامه کیرر .
 صورار که بوجامه کیرنلر بعدد تمیز لنگ
 ایچون نه یاپارل ؟

دیوژن بر کون کیش بر ستاودن صدقه
 دینلور ایمش .

کندیسی کورن بریسی « جام دلی مسک
 هیکل نه اکلار ، دیدکده « دلی سنسک
 (عنایت) اوله سوزونه الشهیم دبه هیچ
 برپاره و یرمیه جک اولان ستاودن استه
 یورم ، جوانی و یرر .

چوجقک بریسی بردن برطاش الارق
 بکرمی اوتوز آدیم مسافده بولشان بر قاج
 کشی به « طور شوکر اهلرک باشنی یارآیم ،
 دبه آغغه چالشور ایمش . دیوژن چوجقی
 منع ایچون « چوجق صاقین ها ! صکره
 بابایی اوررسک ، دیمش .

افلاطونک بر باغی یانسدن کچر ایکن
 بغچواندن بر اینجبر ایستر . بغچوان خبر
 و یرمک ایچون ایچرویه کیدوب کلد کدن
 صکره دیوژنه بر حوال اینجبر و یرر دیوژن
 بونی کورنجه دیر که ایشه سنک افندک
 دخی بویه در خلق آندن برشی صورار او
 خلقه بر حوال شی ایله جواب و یرر .

متکبر چه اولد بغندن قویون در یسنه
 بوروندکی کبرینه یدیره میفرک وجودینی
 ایپکدن منسوج آفشنه ایچنه صارمغه قدر
 وارمشدر . حالوکه ایپک تمعنندن بوجکی
 بسيله یوب قوزالینی تریه و اعمال ایدوب
 بوکوب طوقویوب بچوب دیکوب کیلک همان
 بر ایکی سنه وقت غیب ایتمکة محتاج بر
 ایشدر . ایددی بواحتیاج سائر احتیاجلر
 ایله بریره کلورده انسانیک عجز و مسکنتی
 مقابله سنه چیقار ایسه احتیاجات
 مذکورده نك تسویه سی محال اندر محال
 اولدیغی کورینور .

ایشته بوسیه مبنی انسانلر جمعیتله
 اسکانه مجبور اولشلار و بوجبوریتلرینک
 درجه سنی دخی تقدیر ایتملردر .

بز یعنی عثمانیلر یله تقدیر ایتمش .
 چونکسه ارباب قلم اندن ده بحث ایتمکة
 باشلامشدر . فقط لزومی تقدیر ایتمش
 اولدیغمز جمعیت یالکز مثلاً بر ملیون خلقت
 استابوله طوبلانه رق کیسی حاکم کیسی
 محکوم اولدیغی و کیسی خلقه قوندره یالدیغی
 و کیسی دخی قوندره یی به الکلک صائدیغی
 حالده یشامسندن عبارتدر .

عجبا انسانلرک مجبور اولدیغی جمعیت
 یالکز بوندن عبارتدر اعتقادنده می فالاجمز؟
 جمعیت مدنیته نك جمله متمماتندن بولتان
 « تعاون و تناصر » دخی قوندره یی ایله
 الکلکچینک تعاون و تناصرندن عبارتدر می
 دیه جکر؟

غزتهلر دکل جمعیت بشریه و بونک جمله
 متمماتندن اولان تعاون و تناصر حقند

دیه دوشونوب طورر ایکن بدن بره چهره سنی
 دکشدروب « ذاتا کندیلرینی دوشو
 نورلر می که قاریلرینی چوجقلرینی
 دوشونلر » ددیکی مسعودر .

بر کون معهود فیجی ایچنده یاتار ایکن
 کندیس فیجی بی تمامی غامنه طولدراماش
 اولدیغی کوردکه « ایشته بنده خود
 اندیش ایتمش . شمدی شو فیچینک بوش
 فالان بری ده ایکی آدم الوریا » دیمش .

وفات ایدیه جکی زمان « سنی زویه کومهلم »
 دیه صورمشدر « طاغک باشته آتی ویرکز »
 دیمش . « جانم اوراده وجودینی قورت
 قوس بر دیمشدر . « صوبای یانمه قویکرده
 کلدکلری زمان باشلرینه اورایم » دیمش
 « الله الله سن اولدیکل زمان نه طوبار سک
 که » دیدکلرنده « اوله ایسه قورتلر قوشلر
 یه جک دیه نه دوشنوزسکز ؟ وارسونلر
 یسونلر » جوابی ویرمش .

﴿ تعاون و تناصر ﴾

هرکس کورمش وارتنق هرکس
 اکلامشدر که انسان قسمی مطلقاً جمعیتله
 اوتورمغه و جمعیتله یشامغه محتاجدر .
 حتی بوقاروده مندرج « انسان » سرحدلی
 بنده دخی کوسزلدی که انسان یلک عاجز
 مسکین ضعیف و بیچاره بر حیوان اولوب
 بونکله برابر احتیاجاتی دخی او قدر
 چوقدر که حساب صیغمز . از جمله انسان
 چر چپلاق و جاس جاولاق اولان وجودینی
 ستره مجبور اولوب بوحالیه برابر نازیم برارده